

บทที่ 2

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคและการออมของบุคคล ตลอดจนผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออม มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบของการออมนั้น เป็นไปตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์หรือไม่ ซึ่งหลักหรือทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัย มีดังนี้

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

2.1.1 ทฤษฎีความต้องการถือเงินของจอห์น เมนาร์ด เคนส์ (The Keynesian Theory of Money Demand)

จอห์น เมนาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) (1936) ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ The General Theory of Employment, Interest, and Money (ทฤษฎีทั่วไปของการจ้างงาน อัตราดอกเบี้ย และเงิน) ได้นำเสนอทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นใหม่และมีข้อคิดเห็นโต้แย้งกับความคิดทางเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิกเป็นอย่างมากในหลาย ๆ กรณีด้วยกัน อันนำไปสู่ยุคที่เรียกว่า “การปฏิวัติของเคนส์” ในทัศนะเกี่ยวกับความต้องการถือเงิน (Demand for Money) ซึ่งในหนังสือเศรษฐศาสตร์มหภาค¹ ได้อธิบายถึงความต้องการถือเงินของเคนส์ ที่ได้แบ่งความต้องการถือเงินของประชาชนออกไปตามแรงจูงใจในการถือเงินที่แตกต่างกัน ซึ่งเคนส์ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

¹ จิราภรณ์ ชาววงศ์. “เศรษฐศาสตร์มหภาค”. กรุงเทพฯ : บริษัทเพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด, 2544.

2.1.1.1 ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยประจำวัน (Transaction Demand for Money)

ในการดำรงชีวิตภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินตรา ไม่ว่าจะประชาชนหรือหน่วยธุรกิจย่อมมีความจำเป็นที่ต้องถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยประจำวันในการบริโภคสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายแล้วยังรวมตลอดถึงสินค้าและบริการขั้นกลาง (Intermediate Goods and Services) และสินทรัพย์ทางการเงิน (Purely Financial Transactions) ความต้องการถือเงินของครัวเรือนอันเนื่องมาจากสาเหตุทางรายได้ (Income Motive) และความต้องการถือเงินของธุรกิจอันเนื่องมาจากสาเหตุทางธุรกิจ (Business Motive) ต่างมีความสำคัญต่อความต้องการถือเงินของระบบเศรษฐกิจโดยรวม ทั้งสองประการนี้จะแปรผันตามความต้องการใช้จ่ายของแต่ละบุคคลและแต่ละธุรกิจ โดยที่รายได้จะเป็นตัวที่ถูกสมมติให้เป็นเครื่องวัดปริมาณของรายจ่าย ดังนั้นอุปสงค์ในการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยประจำวันจึงถูกสมมติให้ขึ้นอยู่กับรายได้ และมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

สมมติว่าประชาชนต้องการถือเงินไว้จับจ่ายใช้สอย 100 ล้านบาท โดยรายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงินอยู่ในระดับ 400 ล้านบาท และถ้ารายได้ประชาชาติอยู่ในระดับ 500 ล้านบาท ประชาชนย่อมต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวน 125 ล้านบาท สามารถแสดงในรูปสมการ ดังนี้

$$L_t = kY$$

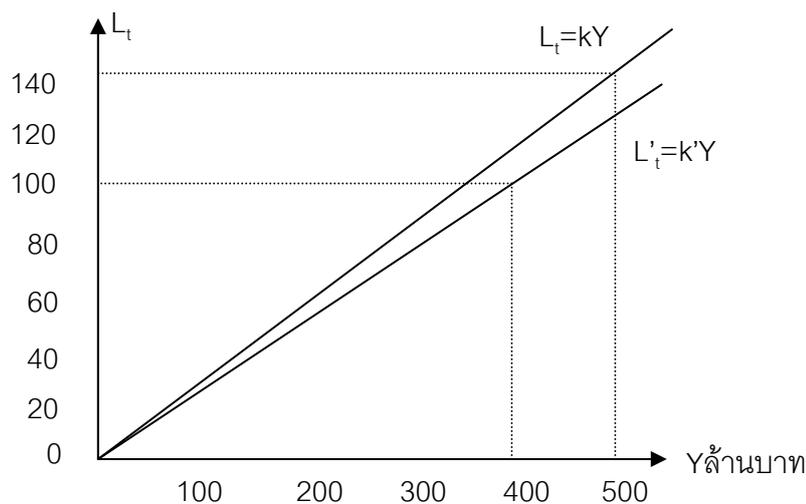
ดังนั้น จำนวนเงินที่จะถือไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอย L_t ย่อมแปรผันโดยตรงกับระดับรายได้ประชาชาติ (Y) ส่วนค่าของตัว k ในกรณีนี้เท่ากับ $1/4$

จากภาพที่ 2.1 แกนตั้งคือจำนวนเงินที่ประชาชนต้องการถือไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอย ส่วนแกนนอนคือระดับรายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงิน ถ้า k มีค่าเท่ากับ $1/4$ หมายความว่าประชาชนต้องการถือเงินไว้จับจ่ายใช้สอย 100 ล้านบาท ในระดับรายได้ 400 ล้านบาท และถ้าระดับรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นเป็น 500 ล้านบาท ประชาชนจะถือเงินไว้จับจ่ายใช้สอยเป็น 125 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม ค่าของตัว k ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ถ้าระบบสถาบันหรือโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป (เช่น ลูกจ้างได้รับเงินค่าจ้างแต่ละครั้งเป็นจำนวนน้อยลง แต่จำนวนครั้งที่จ่ายถี่ขึ้น เป็นต้น) ในกรณีนี้ประชาชนอาจจะต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย 100

ล้านบาท ในกรณีรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับ 500 ล้านบาท ดังนั้น ค่าของตัว k จะลดจาก $1/4$ มาเป็น k' ซึ่งเท่ากับ $1/5$ ดังปรากฏในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1
ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย

ที่มา : www.econ.neu.ac.th

การเปลี่ยนแปลงของระดับรายได้ประชาชาติ (Y) มีผลกระทบต่อความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยมากกว่าปัจจัย (k) ทั้งนี้เพราะในระยะสั้นการเปลี่ยนแปลงของสถาบันและโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจเป็นไปอย่างเชื่องช้ามาก ดังนั้น ค่าของตัว k ระยะสั้นจึงเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ดังนั้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยนี้จะแปรผันโดยตรงกับระดับรายได้ประชาชาติ

ทัศนคติของเคนส์ในเรื่องของความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยกับอัตราดอกเบี้ย เคนส์ไม่ได้เน้นความสำคัญของดอกเบี้ยมากนัก แต่ก็พิสูจน์ได้ว่ามีความสำคัญ เคนส์ได้อธิบายไว้ว่า เงินหลังจากที่มีการจับจ่ายใช้สอยไปแล้ว สามารถนำไปซื้อพันธบัตรได้ และสามารถนำไปขายได้อีก เพื่อให้ได้รับเงินคืนกลับมาเมื่อถึงเวลาที่ต้องการใช้จ่าย กำไรที่ได้มาก็คือดอกเบี้ยที่ได้รับขณะที่ถือพันธบัตรอยู่ แต่ก็จะมีค่าธรรมเนียมรายหน้าที่ต้องจ่ายออกไปรวมอยู่ในการซื้อพันธบัตร ทำให้การซื้อพันธบัตรจำนวนน้อยที่ถูกถือไว้ในระยะเวลานั้นๆ ไม่ได้กำไร แต่หากว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรเพิ่มสูงขึ้น จะมีแรงจูงใจให้ซื้อพันธบัตรเพิ่มขึ้น เช่น หน่วยธุรกิจที่มีปริมาณ

การใช้จ่ายสูงจะมีการบริหารเงินสดโดยลดการถือเงินสดลง ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับอัตราดอกเบี้ย นั่นก็คือ นอกจากความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยจะขึ้นอยู่กับรายได้ที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบอีกด้วย

2.1.1.2 ความต้องการถือเงินเพื่อใช้ยามฉุกเฉิน (Precautionary Demand for Money)

นอกจากความต้องการถือเงินประเภทใช้จ่ายใช้สอยแล้ว เคนส์เห็นว่าบุคคลยังมีความต้องการถือเงินในกรณีฉุกเฉิน เนื่องจากรายรับและรายจ่ายของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกันนี้เพราะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายในอนาคตที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น ในกรณีของบุคคลอาจจะต้องใช้จ่ายเพื่อรักษาพยาบาล จ่ายค่าซ่อมแซมต่างๆ หรือกรณีว่างงาน ส่วนในกรณีของธุรกิจอาจจะเกิดรายรับที่จะได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นต้น ดังนั้น ไม่ว่าจะบุคคล หรือธุรกิจก็มีความจำเป็นในการถือเงินเพื่อใช้ยามฉุกเฉินเช่นเดียวกัน ความต้องการถือเงินเพื่อใช้ยามฉุกเฉินนี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ เช่นเดียวกับความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอย และมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูงถึงระดับหนึ่งความต้องการถือเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉินจะลดลง อย่างไรก็ตาม ทั้งความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยและเพื่อใช้ยามฉุกเฉินมีความสัมพันธ์กับรายได้ประชาชาติโดยตรง เพื่อเป็นการง่ายในการวิเคราะห์เราจึงรวมการถือเงินทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน

2.1.1.3 ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative Demand for Money)

เคนส์มีข้อสงสัยเกี่ยวกับความต้องการถือเงินของบุคคลว่า ทำไมบุคคลจึงต้องถือเงินไว้มากเกินกว่าความจำเป็นในการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันและการสำรองยามฉุกเฉิน ในเมื่อการนำเงินไปซื้อพันธบัตรจะให้ดอกเบี้ยที่มากกว่า แต่เงินที่ถือไว้เฉยๆไม่ได้ให้ดอกเบี้ย เคนส์จึงเชื่อว่าการที่อุปสงค์ในการถือเงินส่วนนี้ยังมีอยู่ เหตุเพราะความไม่แน่นอนเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยในอนาคตและราคาตลาดของพันธบัตร หากคิดว่าอัตราดอกเบี้ยจะเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการขาดทุนในการถือพันธบัตรเนื่องจากราคาพันธบัตรจะลดต่ำลง ผู้ลงทุนก็จะเปลี่ยนมาถือเงินสดไว้แทน ซึ่งจะเป็นการถือไว้เก็งกำไรในอนาคตโดยดูจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในอนาคต แต่ถ้าหากว่าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตเป็นที่รู้และเป็นอัตราที่แน่นอนแล้ว ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรนั้นก็จะมี เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในอนาคตมีความไม่แน่นอน การลงทุนในหลักทรัพย์ (พันธบัตรรัฐบาล) อาจจะก่อให้เกิดกำไรส่วนทุน (Capital Gain) หรือขาดทุนส่วนทุน (Capital Loss) ได้ ดังนั้น ถ้าอัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลงมูลค่าของหลักทรัพย์ก็จะเพิ่มขึ้น จะเกิด "Capital

Gain” แต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยในตลาดสูงขึ้นมูลค่าหลักทรัพย์จะลดลง จะเกิด “Capital Loss” ดังนั้น การลงทุนในการซื้อหลักทรัพย์นั้นย่อมหลีกเลี่ยงการเก็งกำไรไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นบุคคลใดก็ตามที่มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในขณะนี้ต่ำกว่าปกติ และคาดคะเนว่าอัตราจะสูงขึ้นในอนาคตเขาจะเปลี่ยนพันธบัตรที่ตนถืออยู่ให้เป็นเงินสด ถ้าหากว่าเขาไม่ยอมเสียสละอัตราดอกเบี้ยจากพันธบัตรเพียงเล็กน้อยในขณะนี้ เขาอาจจะต้องขาดทุนในรูปของ “Capital Loss” เป็นจำนวนที่มากกว่านั้น ดังนั้น ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรจะแปรเปลี่ยนไปในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด นั่นคือ

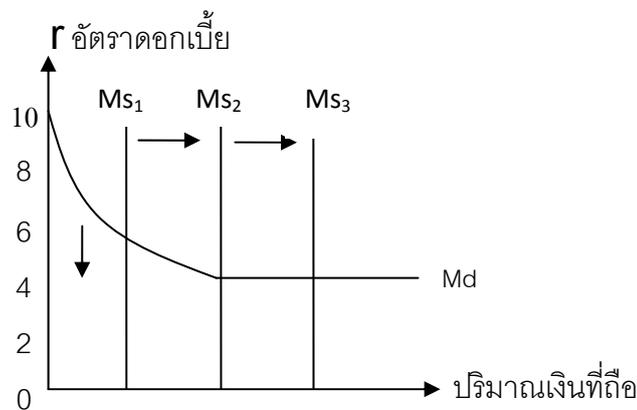
$$M_d = I(r)$$

M_d = คือความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

r = คืออัตราดอกเบี้ยในตลาด

ภาพที่ 2.2

ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

ที่มา : www.econ.neu.ac.th

จากภาพที่ 2.2 แกนตั้ง หมายถึง อัตราดอกเบี้ย ส่วนแกนนอน หมายถึง ปริมาณเงินที่ถือไว้เพื่อเก็งกำไร ที่ทำให้เส้น M_d หรือเส้นความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรนั้นมีลักษณะทอดลงจากซ้ายไปขวา จะเห็นได้ว่ายิ่งอัตราดอกเบี้ยสูงเท่าใดประชาชนยิ่งจะถือสินทรัพย์ในรูปของเงินสดน้อยลงไปเท่านั้น ปรากฏว่าจนถึงอัตราดอกเบี้ยระดับหนึ่งความต้องการถือเงินสดจะไม่มีเลย หรือเท่ากับศูนย์ ดังที่ปรากฏในภาพที่ 2.2 ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 เส้น M_d จะตัดแกนตั้งที่

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยนี้ประชาชนต่างเชื่อว่าระดับอัตราดอกเบี้ยนี้สูงเกินไป ความโน้มเอียงของอัตราดอกเบี้ยจะต้องลดต่ำลง ดังนั้น ทุกคนจึงไม่ต้องการถือเงินสด ต่างกลับหันไปถือสินทรัพย์ในรูปพันธบัตรของรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น ในอีกข้างหนึ่งของเส้น Md ที่มีลักษณะขนานกับแกนอนน ดังปรากฏในภาพที่ 2.2 ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ซึ่งจะทำให้ประชาชนเชื่อว่าอัตราดอกเบี้ยคงจะไม่ต่ำไปกว่าอัตราดอกเบี้ยระดับนี้อีก ในช่วงที่เส้น Md ขนานกับแกนอนนนี้จะเรียกว่า “กับดักสภาพคล่อง (Liquidity Trap)”² การที่จะซื้อพันธบัตรในระดับอัตราดอกเบี้ยต่ำเช่นนี้ย่อมมีโอกาสขาดทุนในสวนทุนได้โดยง่ายถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น แม้จะมีรายได้จากดอกเบี้ยบ้างแต่ก็ยังไม่พอที่จะชดเชยกับการขาดทุนส่วนของทุน (Capital Loss) ดังนั้น ประชาชนจึงยินดีที่จะถือสินทรัพย์ในรูปของเงินสด แนวความคิดที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยที่มีผลกระทบต่อความต้องการถือเงินของเคนส์จึงแตกต่างไปจากแนวคิดของฟิชเชอร์โดยสิ้นเชิง

² กับดักสภาพคล่อง (Liquidity Trap) หมายถึง เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลงจนถึงอัตราต่ำสุดระดับหนึ่งแล้ว การใช้นโยบายการเงินโดยเพิ่มปริมาณเงิน เพื่อหวังจะกระตุ้นเศรษฐกิจจะไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ เพราะ ณ อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวเป็นอัตราประชาชนคาดว่าจะเป็อัตราต่ำสุดแล้ว อัตราดอกเบี้ยจะไม่ต่ำกว่านี้อีก ในแง่นี้จะไม่ทำให้ราคาหลักทรัพย์สูงกว่าที่เป็นอยู่อีกแล้วมีแต่จะลดลง จึงไม่มีประโยชน์ที่จะถือหลักทรัพย์นั้นไว้เพื่อเก็งกำไร ทำให้ประชาชนไม่ยอมถือหลักทรัพย์ไว้ในมือแต่จะหันไปถือเงินแทน ดังนั้น ความต้องการถือเงิน ณ อัตราดอกเบี้ยต่ำสุดนี้จึงไม่มีจำกัด หรือมีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ (เป็นอนันต์) เส้นความต้องการถือเงิน ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยนี้ จึงเป็นเส้นที่ขนานกับแกนปริมาณเงิน ดังแสดงในรูปกราฟ จากรูป อัตราดอกเบี้ยต่ำสุดที่ประชาชนคาดว่าจะไม่ต่ำกว่านี้อีก คือ อัตรา 4% ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยต่างๆที่สูงกว่า 4% เส้นความต้องการถือเงิน (Md) จะมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในเชิงลบ (ตรงกันข้ามกัน) ซึ่งเป็นกรณีทั่วไป แต่ ณ อัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ 4% ลงไป ความต้องการถือเงินจะไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ย โดยเส้นความต้องการถือเงินขนานกับแกนปริมาณเงิน ช่วงนี้เองที่จะทำให้เกิดกับดักสภาพคล่อง การเพิ่มปริมาณเงิน (Ms) เพื่อลดอัตราดอกเบี้ยในอันที่จะกระตุ้นการลงทุน จึงไม่เป็นผล เพราะอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพจะไม่ลดลงในสถานการณ์ที่เกิดกับดักสภาพคล่องเช่นนี้ เคนส์ เสนอว่า ถ้าต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวจะเป็นจะต้องใช้นโยบายการคลัง เช่น เพิ่มค่าใช้จ่ายของรัฐบาล และ/หรือลดการเก็บภาษีลง.

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการถือเงินเพื่อเก็งกำไรนี้มีจุดอ่อนหลายประการ ได้แก่

1) เคนส์มีได้นำการถือครองสินทรัพย์ที่มีอายุการไถ่ถอนในระยะสั้นและเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงมาพิจารณา เพราะในความเป็นจริงหน่วยเศรษฐกิจอาจจะถือครองสินทรัพย์ดังกล่าวแทนการถือเงินสดได้ดี เพราะสามารถจำหน่ายโอนได้อย่างรวดเร็วและไม่ขาดทุน

2) เคนส์มิได้พิจารณาถึงคุณสมบัติของสินค้าที่สามารถเลื่อนการใช้ได้ (Postponable Services) เช่น ในกรณีที่คาดคะเนว่าราคาสินค้าจะสูงขึ้นในอนาคตเพื่อให้ได้กำไรมากขึ้นหน่วยธุรกิจก็จะพยายามสะสมสินค้า (Inventory Accumulation) และเลื่อนบริการที่จะใช้ในอนาคตมาใช้ในปัจจุบัน โดยยอมลดการถือครองเงินสดในปัจจุบันให้น้อยลง

3) ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์นั้นมีข้อสมมติว่า หน่วยเศรษฐกิจแต่ละหน่วยจะคาดคะเนเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยในอนาคตด้วยความมั่นใจ ดังนั้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งหน่วยเศรษฐกิจจะเลือกถือเพียงเงินสดหรือพันธบัตรเพียงชนิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น ในความเป็นจริงหน่วยเศรษฐกิจมีการถือครองเงินสดและหลักทรัพย์ (พันธบัตร) ในสัดส่วนที่เหมาะสม

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภค

2.2.1 ฟังก์ชันการบริโภคและการออม

ในการบริโภคของบุคคลประกอบไปด้วยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดหลายประการ ได้แก่ รายได้ รสนิยม สินทรัพย์ที่มีอยู่ ราคาสินค้า การคาดคะเนในอนาคต เป็นต้น ซึ่งฟังก์ชันการบริโภคเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและรายได้หลังหักภาษี หรือเรียกว่า รายได้สุทธิ สามารถแสดงเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$\text{ฟังก์ชันการบริโภค} \quad C = f(Y_d, A_1, A_2, A_3 \dots)$$

C คือ รายจ่ายเพื่อการบริโภค

Y_d คือ รายได้พึงใช้จ่าย

A_1 คือ สินทรัพย์ของผู้บริโภค

A_2 คือ สินค้าคงที่ของผู้บริโภคมีอยู่

A_3 คือ การคาดการณ์ของผู้บริโภค ฯลฯ

จากหนังสือ The General Theory of Employment, Money and Interest เคนส์ระบุว่ารายได้สุทธิเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่สุดในรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการออม ซึ่งเป็นรายได้หลังจากหักภาษีแล้ว สามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยได้จริง ดังนั้นรายได้สุทธิจึงเป็นตัวกำหนดโดยตรง (direct determinant) ของการบริโภคและการออม ส่วนปัจจัยอื่นถือว่าเป็นปัจจัยโดยอ้อมจะได้ฟังก์ชันการบริโภค $C = f(Y_d)$

นั่นคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และแม้ว่าระดับรายได้เท่ากับศูนย์ก็ยังคงต้องมีการบริโภคอยู่ในระดับหนึ่ง สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ในรูปสมการเส้นตรง ดังนี้

$$C = C_a + bY_d$$

C_a คือ ระดับการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์

b คือ ค่าความชันของสมการ

ในกรณีที่เศรษฐกิจมีเพียง 2 ภาค คือ ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือน รายได้สุทธิเท่ากับรายได้ประชาชาติ และตัดสินใจนำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และยอมหมายถึงการตัดสินใจว่าจะเก็บออมในจำนวนที่เหลือจากการบริโภค ฟังก์ชันการออมจึงสามารถหาได้จากฟังก์ชันการบริโภคนั้นคือ

$$Y_d = C + S$$

ฟังก์ชันการออม $S = f(Y_d)$

$$\begin{aligned} \text{สมการการออม} \quad S &= Y_d - C = Y_d - (C_a + bY_d) \\ &= (1-b)Y_d - C_a \end{aligned}$$

หมายความว่า ระดับการออมย่อมแปรผันตรงกับรายได้ที่ใช้จ่าย ซึ่งนั่นหมายถึง ถ้ารายได้สุทธิมาก จะมีระดับการออมมาก และถ้ารายได้น้อย ก็จะมีระดับการออมที่น้อยลงไปตามลำดับ ดังนั้น ระดับการออมย่อมมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับรายได้สุทธิ

ตามแนวคิดของเคนส์ที่ได้สันนิษฐานไว้ว่า การบริโภคส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับรายได้ การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในขณะที่รายได้เพิ่มขึ้น แต่การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในปริมาณที่น้อยกว่ารายได้ที่

เพิ่มขึ้น เคนส์จึงสมมติให้ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการบริโภค (Marginal Propensity to Consume : MPC)³ มีค่ามากกว่าศูนย์แต่น้อยกว่าหนึ่ง (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2550, น.75-76)

เคนส์ได้มีสมมติฐานที่ใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภค ดังนี้

2.2.2 ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สมบูรณ์ของเคนส์ (Keynesian Absolute Income Hypothesis)

ภายใต้สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ การบริโภคจะถูกกำหนดโดยระดับสมบูรณ์ของรายได้ คือ การบริโภค (c) และรายได้ (y) เป็นการบริโภคที่แท้จริงและรายได้ที่แท้จริง ฟังก์ชันการบริโภคและการลงทุนขึ้นอยู่กับรายได้ในช่วงเวลาเดียวกัน เน้นความสำคัญของรายได้ปัจจุบัน คือ ความโน้มเอียงที่จะบริโภคเป็นฟังก์ชันของระดับรายได้ ใช้อธิบายการบริโภคในระยะสั้น อธิบายโดยข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section data) รูปแบบสมการ คือ $C = C_a + bY$ (นั่นคือ $APC^4 > MPC$) และสมการการบริโภคในระยะยาวได้มาจากการศึกษาข้อมูลระยะยาว (Time series data) รูปแบบสมการคือ $C = bY$ (นั่นคือ $APC = MPC$) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อรายได้บุคคลเพิ่มขึ้น ภายใต้สมมติฐานปัจจัยอื่นคงที่ ผู้บริโภคมีแนวโน้มการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น แต่มากในอัตราที่ต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น หรือความโน้มเอียงในการออมเฉลี่ย (APS)⁵ เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

2.2.3 ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สัมพัทธ์ (Relative Income Hypothesis)

สมมติฐานรายได้สัมพัทธ์หรือรายได้เปรียบเทียบ จะดูที่ความโน้มเอียงที่จะบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้เปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบช่วงเวลา (Time Series) เปรียบเทียบกับรายได้ของกลุ่มอ้างอิงกรณีข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section data) ซึ่งผู้บริโภคมักจะเลียนแบบการบริโภคของผู้ที่มีรายได้ระดับเฉลี่ยในสังคมยิ่งกว่าการบริโภคของตนเองโดยเอกเทศ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมผลักดันให้ผู้บริโภคถูกรอบงำด้วยสินค้าและบริการต่างๆ ดังนั้นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า

³ MPC คือการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปต่อรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ($\Delta C/\Delta Y$).

⁴ APC คือ อัตราส่วนระหว่างรายจ่ายเพื่อการบริโภคกับรายได้สุทธิ (C/Y_d).

⁵ APS คือ อัตราส่วนระหว่างการออมกับรายได้สุทธิ (S/Y_d).

รายได้เฉลี่ยของสังคมจะมีค่า APC สูงกว่าผู้มีรายได้สูง เนื่องจากผู้บริโภคเหล่านั้นพยายามรักษา ระดับการบริโภคให้ใกล้เคียงกับกลุ่มคนในสังคมทั่วไป ในระยะยาวการบริโภคจะเพิ่มขึ้นเป็น สัดส่วนคงที่กับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น APC ในระยะยาวจึงมีค่าคงที่ แต่เนื่องด้วยความเคยชินต่อ ระดับการบริโภคในอดีตเป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อการบริโภคในปัจจุบัน ผู้บริโภคมักยึดอยู่กับการ บริโภคในระดับสูงเท่าเดิม หากแม้รายได้ในปัจจุบันลดลงก็จะไม่ลดการบริโภคลง แต่กลับจะยัง บริโภคในระดับเดิมที่ผ่านมานั้นคือลดการออมลงมากกว่าการลดการบริโภค นั่นคือ APS จะ เพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อระดับรายได้ในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น จะได้สมการการออมดังนี้

$$\frac{S}{Y} = a_0 + a_1 \frac{Y}{\hat{Y}}$$

S คือ การออมที่แท้จริง

Y คือ รายได้สุทธิแท้จริงปัจจุบัน

\hat{Y} คือ รายได้สุทธิแท้จริงสูงสุดที่ผ่านมา

2.2.4 ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้ถาวร (Permanent Income Hypothesis)

ผู้บริโภคจะวางแผนการใช้จ่ายไม่ได้อยู่บนระดับรายได้ที่ได้รับระยะสั้นในปัจจุบัน เพียงอย่างเดียว แต่จะคำนึงถึงรายได้ที่คาดหวังระยะยาวในอนาคตหรือตลอดชีวิต นั่นคือ การ บริโภคในปัจจุบันขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต

มิลตัน ฟรีดแมน (Millton Friedman) ได้เสนอทฤษฎีนี้ใน ค.ศ.1957⁶ โดยมี สมมติฐานสำคัญ 3 ข้อ ดังนี้

- 1) รายได้และการบริโภคที่เกิดขึ้นจริงในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง จะแบ่งออกเป็น
 - รายได้ถาวร (Permanent Income) หมายถึง รายได้ประจำรวมทั้งรายได้ที่มาจากผลตอบแทน ของสินทรัพย์ รายได้ส่วนนี้สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค รักษาความมั่นคง มั่งคั่งไว้ โดยไม่ กระทบถึงทรัพย์สินที่สะสมไว้ ฟรีดแมนได้หมายถึงมูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ในอนาคต เนื่องจากรายได้ถาวรบางส่วนมีพื้นฐานอยู่บนรายได้ในอนาคต นั่นคือ

⁶ วันรัช มิ่งมณีนาคิน. “หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

$$Y_p = rPV$$

r คือ อัตราผลตอบแทน

PV คือ มูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้หรือความมั่งคั่ง ซึ่งเป็นรายได้เฉลี่ยที่จะได้รับเป็นระยะยาว

- รายได้ชั่วคราว (Transitory Income) หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมายหรือเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว จะไม่มีผลต่อรายได้ถาวรและการบริโภคถาวรและการบริโภคชั่วคราวเลย

ฟรีดแมนเชื่อว่าการบริโภคที่แท้จริงของครัวเรือนแบ่งออกเป็นการบริโภคถาวร ถูกกำหนดโดยรายได้ถาวร และการบริโภคระยะสั้น คือ การบริโภคที่มีได้คาดหมายมาก่อน

2) การบริโภคถาวรมีสัดส่วนคงที่ (k) เมื่อเทียบกับรายได้ถาวร โดยขึ้นอยู่กับ อัตราดอกเบี้ย รสนิยม และปัจจัยอื่นๆ

3) รายได้ชั่วคราวไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ถาวร การบริโภคชั่วคราวไม่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคถาวร อีกทั้งไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ชั่วคราว

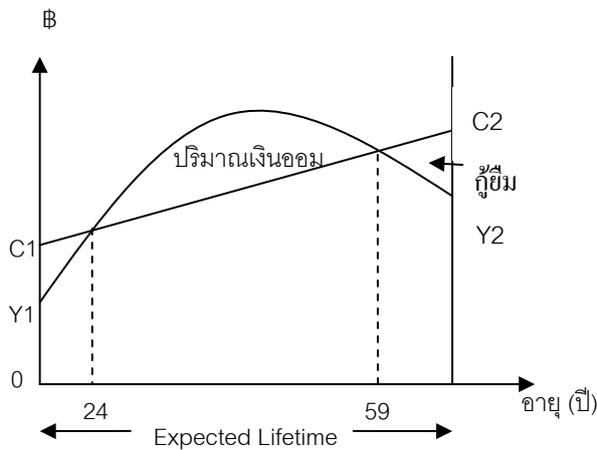
2.2.5 ทฤษฎีการบริโภคตามวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Hypothesis)

อัลเบิร์ต แอนโด (Albert Ando) และฟรังโก โมดิเกลียนี (Franco Modigliani) ได้นำแนวคิดสมมติฐานวัฏจักรชีวิต ค.ศ. 1963 มาพัฒนาและทดสอบกับข้อมูลสถิติของสหรัฐอเมริกา พบว่าโดยทั่วไปแล้วบุคคลมักจะมีรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเริ่มต้นชีวิต (Y_1) และในบั้นปลายของชีวิต (Y_2) เนื่องจากมีศักยภาพของกำลังการผลิตต่ำ เช่น วัยเด็กจะยังไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และในวัยชราเป็นวัยเกษียณอายุ จึงมีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้เลย แต่บุคคลจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่ออยู่ในช่วงวัยกลางคน เพราะมีกำลังและมีศักยภาพในการผลิตที่เต็มที่ ในขณะที่การบริโภคของบุคคลจะดำรงไว้ซึ่งระดับการบริโภคคงที่หรือสูงขึ้นทีละน้อย ทำให้ช่วงเริ่มต้นของชีวิตนั้นบุคคลจะเป็นผู้กู้สุทธิ (Net Borrower) ต่อมาในช่วงอายุวัยกลางคนจะออมเพื่อจ่ายคืนหนี้สินและเก็บออมไว้เมื่อออกจากงานและช่วงบั้นปลายชีวิตจะกลายเป็นผู้ออมติดลบ และในงานวิจัยเรื่อง Macroeconomic aspects of demographic change and intergenerational transfers in Thailand (Amornthep Chawla, 2008, หน้า 45-48) ได้มีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลขช่วงอายุของประชากรประเทศไทยออกมาได้ว่าช่วงอายุตั้งแต่ 24 ปีขึ้นไปจะมีรายได้มากกว่าการบริโภค ซึ่งก็จะเป็นช่วงที่เริ่มมีการออมเงิน และจะมีรายได้สูงมากที่สุดในช่วงวัยกลางคน และจะมี

รายได้ที่ค่อยๆ ลดต่ำลงแต่ยังคงมีการบริโภคอยู่ ทำให้เงินออมมีปริมาณที่ลดลงจนถึงช่วงอายุ 59 ปี และหลังจากนั้นก็จะเป็นผู้ที่มีการบริโภคมกกว่ารายได้ (ดังแสดงในภาพที่ 2.3)

ภาพที่ 2.3

การบริโภคตามวัฏจักรชีพ

ที่มา www.econ.neu.ac.th

2.3 การนำทฤษฎีการออมและการบริโภคมาประยุกต์ใช้กับการศึกษา

2.3.1 ทฤษฎีการออม

จากทฤษฎีความต้องการถือเงินของจอห์น เมนาร์ด เคนส์ที่กล่าวถึง ความต้องการถือเงินของประชาชนออกไปตามแรงจูงใจในการถือเงินที่แตกต่างกัน ซึ่งเคนส์ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยประจำวัน ความต้องการถือเงินเพื่อใช้ยามฉุกเฉิน และความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร ซึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมการถือเงินของบุคคลทั่วไปได้เป็นอย่างดี กรณีในส่วนของงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งกลุ่มพนักงานสถาบันการเงิน และกลุ่มข้าราชการ ก็มีแรงจูงใจในการถือเงินใน 3 ลักษณะนี้เช่นกัน แต่มีความแตกต่างกันออกไป ในรายละเอียด เนื่องจากมีลักษณะเฉพาะของแต่ละสาขาอาชีพที่ไม่เหมือนกัน ปัจจัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น ปัจจัยในเรื่องระดับรายได้ บุคคลที่มีระดับรายได้สูง จะมีแนวโน้มที่จะมีการบริโภคที่สูงกว่า และหากการบริโภคมีปริมาณที่น้อยกว่ารายได้ที่ได้รับมา เงินที่เหลือจากการ

บริโภคจึงจะถูกนำมาออม นั่นคือเป็นความต้องการถือเงินไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน และเงินส่วนที่เหลือจะเป็นเงินที่ต้องการถือเพื่อเก็งกำไร เช่น การฝากประจำกับธนาคารพาณิชย์ หรือการลงทุนในตราสารทางการเงินต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่มีระดับรายได้สูงกว่า ย่อมมีแนวโน้มที่จะมีการออมและมีการถือเงินที่มากกว่าบุคคลที่มีระดับรายได้ที่ต่ำกว่า

2.3.2 ทฤษฎีการบริโภค

จากฟังก์ชันการบริโภค รายจ่ายเพื่อการบริโภคจะถูกกำหนดโดยปัจจัยอื่นอีกหลายตัวแปร เช่น รายได้ ราคาสินค้า เป็นต้น จากสมการ $Y = C+S$ ซึ่งหมายถึง รายได้ทั้งหมดย่อมต้องเท่ากับการบริโภคบวกการออม นั่นก็คือรายได้หลังจากการบริโภคของแต่ละบุคคลจะกลับมาอยู่ในรูปของการออมเงินตามฟังก์ชันการออมที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้ของเคนส์ ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มบุคคลใดก็ตามย่อมต้องการการบริโภค จับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน การบริโภคจะมีปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมต้องขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้รับในแต่ละช่วงเวลาไม่เว้นแม้แต่กลุ่มอาชีพพนักงานสถาบันการเงิน รวมไปถึงกลุ่มข้าราชการ อีกทั้งการใช้จ่ายของแต่ละกลุ่มนั้นจะมีปริมาณมากน้อยแค่ไหนก็ย่อมขึ้นอยู่กับวัฏจักรชีวิตด้วยเช่นกัน เพราะในแต่ละช่วงอายุของบุคคลย่อมมีระดับรายได้และความจำเป็นในการใช้จ่ายที่แตกต่างกันออกไป เช่น ช่วงเริ่มต้นทำงานยังเป็นช่วงที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ปริมาณการจับจ่ายใช้สอยมีปริมาณใกล้เคียงกับรายได้ที่ได้รับ ทำให้ปริมาณการออมยังคงอยู่ในระดับต่ำไปจนถึงไม่มีการออม แต่เมื่ออย่างเข้าสู่วัยกลางคน เป็นช่วงเวลาที่มีความสามารถในการหารายได้ที่มากขึ้น มีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีสินทรัพย์ถาวรครบถ้วนตามความจำเป็น การใช้จ่ายเพื่อสินทรัพย์ถาวรจะลดน้อยลงอาจเหลือเพียงแค่การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่มีปริมาณเงินออมเป็นจำนวนมากกว่าทุกช่วงอายุ และเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณรายได้เริ่มลดลงแต่ยังคงต้องมีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอยู่ระดับการออมจึงลดลงไปด้วย

2.4 งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง

ที่ผ่านมาได้มีผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ในหลากหลายแนวทางและกลุ่มตัวอย่าง จึงได้นำมาสรุปผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งได้แบ่งงานวิจัยออกเป็นเชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และเชิงสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยเชิงสถิติพรรณนา

อุสาคี แซ่มสุวรรณ (2544) ศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ.2527-2541 ใช้วิธีการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) แบบอนุกรมเวลายาวปี (Time series data) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527-2541 เป็นเวลา 15 ปี จากธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ และเอกสารงานวิจัยต่างๆ โดยรวบรวมข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อคน การออมของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการบริโภค อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน และอัตราเงินเฟ้อ นำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการสร้างสมการถดถอย (Linear Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary Least Square) เพื่อนำมาอธิบายและสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดการออม คำนวณการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของปัจจัยที่กำหนดการออม ประมาณค่าความสัมพันธ์ของมูลค่าการออมของครัวเรือนกับมูลค่าของปัจจัยต่างๆ ด้วยวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Coefficient of Simple Correlation) โดยเลื่อนไปตามเวลาที่ละปี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัย กำหนดการออมของครัวเรือนกับมูลค่าการออมของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับการออมของภาคครัวเรือน คือ รายได้เฉลี่ยต่อคน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่ผ่านมา อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง

กมลทิพย์ แซ่หลี่ (2545) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออมส่วนบุคคลในประเทศไทย ทำการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากกองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยใช้ข้อมูล ปี 2505-2542 ในเชิงพรรณนาได้ทำการวิเคราะห์การออมในประเทศสัดส่วนการออมแต่ละประเภทต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP) ความสำคัญของเงินออมในการพัฒนาเศรษฐกิจ รูปแบบของเงินออม สาเหตุการขาดแคลนเงินออม และมาตรการการเพิ่มเงินออม ส่วนในเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติเพื่อทดสอบข้อมูล โดยแบ่งการทดสอบออกเป็น Unit Root Test เพื่อใช้ทำการทดสอบดูว่าข้อมูลที่มีอยู่นั้นเป็นข้อมูลที่มีเสถียรภาพหรือไม่มีเสถียรภาพ (Stationary or non-stationary) และใช้วิธี Cointegration เพื่อทดสอบดูความสัมพันธ์ดุลยภาพในระยะยาวของตัวแปรต่างๆ หลังจากนั้นทดสอบโดยวิธี Error Correction Model เพื่อทดสอบดูความสัมพันธ์ดุลยภาพในระยะสั้นของตัวแปรต่างๆ พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างการออมภาคเอกชนต่อหัวกับการออมภาครัฐบาลต่อหัว โดยที่หากการออมภาครัฐบาลต่อหัวเพิ่มขึ้นจะทำให้การออมภาคเอกชนต่อหัวลดลง หากรายได้ประชาชาติต่อหัวและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจะทำให้การออมภาคเอกชนต่อหัวเพิ่มขึ้น

อรนุช เซาว์สุวรรณกิจ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนไทย ทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2539-2549 ใช้การเก็บข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลามาพรรณนาถึงแนวคิด นิยาม โครงสร้าง วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการออม ความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับระบบเศรษฐกิจ ปัญหาการออมในสังคมผู้สูงอายุและผลผลิตภาพการผลิต การส่งเสริมการออมในประเทศไทย และแนวทางการแก้ไขในเรื่องของการระดมเงินออม ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ทำการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ถือครองทำการเกษตรซึ่งที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง ผู้ถือครองทำการเกษตรซึ่งที่ดินส่วนใหญ่เช่าผู้อื่น ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่มีใช้เกษตรกร ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ/นักวิชาการ/นักบริหาร คณงานเกษตร คณงานทั่วไป เสมียน/พนักงานขายและให้บริการ ผู้ปฏิบัติงานในการะบวนการผลิต และผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ โดยใช้หลักเศรษฐมิติแบบสมการกลุ่ม (Simultaneous Equation) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัว

แปรตาม และใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multi Regression Analysis) โดยวัดออกมาเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient) โดยใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ รวมไปถึงการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสถิติ t-test , F-test และ R-Squared เพื่อดูปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือน พบว่า รายได้ถาวรของครัวเรือน รายได้ชั่วคราวของครัวเรือน อัตราผลตอบแทนเงินฝากประจำ 12 เดือนโดยเฉลี่ย มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินออมในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ขนาดของครัวเรือนโดยเฉลี่ย อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินออมในทิศทางตรงกันข้าม

วิลาวัณย์ มานะรุ่งชัย (2545) ศึกษาความสำคัญและสิ่งจูงใจที่กำหนดการออมโดยสถาบันการเงินต่างๆในประเทศไทย ทำการศึกษาถึงลักษณะ ความสำคัญ และสิ่งจูงใจที่กำหนดการออมในรูปแบบต่างๆ ของภาคครัวเรือนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลการออมของครัวเรือนที่เป็นการออมในสถาบันการเงินต่างๆ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร บริษัทประกันชีวิต กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนรวม ใช้ข้อมูลในช่วงเวลา พ.ศ.2532-2543 รวมระยะเวลา 12 ปี ซึ่งครอบคลุมช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา จากตัวเลขและข้อมูลต่างๆ โดยใช้เหตุผลทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในเรื่องการออมและการลงทุน เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนเงินออมในแต่ละสถาบัน โดยวิเคราะห์นโยบายและมาตรการของรัฐบาล เปรียบเทียบการระดมเงินออมและสิ่งจูงใจในการออมของแต่ละสถาบันในอดีตและปัจจุบัน ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย พ.ศ.2540 ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน/บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และธนาคารออมสิน สามารถระดมเงินฝากจากภาคครัวเรือนได้มากที่สุด แต่หลังวิกฤติ ความสำคัญของสถาบันการเงินเปลี่ยนไป โดยธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน และสหกรณ์ออมทรัพย์ สามารถระดมเงินฝากจากภาคครัวเรือนได้มากที่สุด จากการศึกษาจึงพบว่าปริมาณเงินออมของสถาบันการเงินต่างๆ ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจและข้อกำหนดต่างๆ คือ อัตราดอกเบี้ย จำนวนสาขา เทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวก ความมั่นคงของสถาบันการเงิน ความมีชื่อเสียง สภาพคล่องโฆษณา/การจูงใจทางการตลาด การกระจายการลงทุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นๆ และพบว่าประชาชนทั่วไปสนใจ

การออมในรูปแบบของการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด และรองลงมาจะเป็นการออมในรูปแบบของการออมในสลากออมสิน การทำประกันชีวิต กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวม และกองทุนที่ได้รับการลดหย่อนภาษี ส่วนการออมในบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์จะหมดความสำคัญไปเนื่องจากสถาบันเหล่านี้ประสบปัญหาสภาพะหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จนต้องปิดกิจการลง รวมไปถึงการไม่มีสิ่งจูงใจ และไม่มีความมั่นใจในตัวสถาบัน

บัญชา ศิริทิพย์ (2549) ศึกษาพฤติกรรมการฝากเงินของประชาชนกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย 2540-2547 โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2547 ศึกษาเฉพาะส่วนที่เป็นเงินฝากจากภาคประชาชนหรือภาคครัวเรือน เป็นการเก็บข้อมูลitudinal แบบอนุกรมเวลาเป็นรายปีและรายไตรมาส มาทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis Method) เกี่ยวกับภาพรวมการออมผ่านสถาบันการเงินในประเทศไทย โครงสร้างเงินฝากประเภทต่างๆ และพฤติกรรมของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้หลักสถิติในการวิเคราะห์ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ อัตรารายได้สุทธิส่วนบุคคลต่อเงินฝากรวม อัตราเงินเฟ้อ อัตราส่วนมูลค่าหลักทรัพย์ภาครัฐและภาคเอกชนออกใหม่ต่อเงินฝากรวมที่มีผลต่ออัตราส่วนเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำต่อเงินฝากรวม โดยสมการถดถอย (Linear Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary Least Square) พบว่าปัจจัยทุกตัวที่นำมาศึกษามีผลต่อสัดส่วนเงินฝากแต่ละประเภทต่อเงินฝากรวมของประชาชน โดยปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินมากที่สุด คือ อัตราส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากประจำกับเงินฝากออมทรัพย์ รองลงมาได้แก่ สัดส่วนรายได้สุทธิต่อเงินฝากรวม และอัตราเงินเฟ้อ ตามลำดับ

นุชนาถ เลิศสุชีเกษม (2545) ศึกษาพฤติกรรมของผู้ฝากเงินที่ธนาคารพาณิชย์ไทย : เปรียบเทียบก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน โดยศึกษาเฉพาะพฤติกรรมของผู้ฝากเงินในธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย (ไม่รวมสาขาต่างประเทศ) โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินที่แต่ละธนาคารเปิดเผยต่อสาธารณชนทั่วไปผ่านทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 13 แห่ง นำข้อมูลรายไตรมาสระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2537-ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2544 มาพรรณนาภาพรวม

โครงสร้างเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540 ส่วนในเชิงสถิตินำข้อมูลมาทดสอบด้วยการใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรงแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression Analysis) โดยการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยสุดแบบทั่วไป (Generalized Least Square Method : GLS) ระหว่างอัตราการขยายตัวของเงินฝาก (Dependent Variable) กับตัวแปรอิสระอื่นๆ (Independent Variables) โดยใช้ข้อมูลผลระหว่างข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลอนุกรมเวลา ใช้วิธีการประมวลผลด้วยโปรแกรม Eviews พบว่าช่วงก่อนวิกฤตการณ์ทางการเงิน ผู้ฝากเงินไม่ได้นำปัจจัยความเสี่ยงมาใช้ในการตัดสินใจเลือกธนาคารพาณิชย์ อัตราการขยายตัวของเงินฝากขึ้นอยู่กับขนาดและสภาพคล่องของธนาคาร แต่ช่วงหลังการเกิดวิกฤตทางการเงินผู้ฝากเงินมีการพิจารณาเลือกสถาบันการเงินจากขนาดและความมั่นคงของธนาคารมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายถ้าธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหา ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ฝากเงิน

2.4.2 งานวิจัยเชิงสถิติอนุमान

ชารินทร์ ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543) ทำการวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการออกแบบสอบถามสัมภาษณ์โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างในทุกอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนแบ่งเป็นเขตเมืองและเขตชนบท สำหรับในเขตเมืองจะทำการสุ่มตำบลที่อยู่ในอำเภอเมืองเลือก 3 ตำบล จาก 16 ตำบล คิดเป็น 20% สุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ในแต่ละตำบลจะสุ่มตัวอย่างมา 1% ของตำบลนั้น รวมทั้งหมด 152 ครัวเรือน สำหรับเขตชนบททำการสุ่มมา 5 อำเภอ จากทั้งหมด 23 อำเภอ คิดเป็น 20% หลังจากนั้นสุ่มตำบลละ 1 หมู่บ้าน หลังจากนั้นสุ่มหมู่บ้าน 20% ของแต่ละตำบล รวมทั้งหมด 282 ครัวเรือน รวมทั้งจังหวัดเป็นจำนวน 434 ครัวเรือน มาทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากการเก็บข้อมูลทุกติยภูมิ และเชิงปริมาณโดยวิธีการทางสถิติ ใช้การสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) ที่แสดงถึงปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือน เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆในสมการโดยวิธี Stepwise เพื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่เหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด หาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม พบว่าในเขตเมืองรายได้และจำนวนผู้พึ่งพิงของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออม ส่วน

ขนาดของครัวเรือนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม สำหรับเขตชนบทรายได้และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออม แต่จำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม ลักษณะรูปแบบการออมทรัพย์สินที่นิยมมากที่สุด คือ การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากมีความสะดวกในการฝาก/ถอนเงิน และมีความมั่นใจว่าได้เงินคืนแน่นอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการออมคือ เพื่อใช้ในยามเจ็บป่วยและใช้ในยามชรา โดยรายได้เป็นปัจจัยหลักที่กำหนดการออม

องอาจ รังสิโรดมโกมล (2543) ศึกษาพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปะกง เฟส 2 ซึ่งมีสถานประกอบการกว่า 125 แห่ง เก็บข้อมูลตั้งแต่ มิถุนายน – กันยายน 2542 เน้นกลุ่มผู้ใช้แรงงานประจำโดยไม่รวมผู้บริหาร ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมิได้ใช้วิธีการสุ่ม แต่ได้ทำการแบ่งกลุ่มโรงงานตามขนาด 3 ขนาด คือ โรงงานขนาดใหญ่ จำนวนพนักงานมากกว่า 500 คน โรงงานขนาดกลาง จำนวนพนักงาน 200-500 คน และโรงงานขนาดเล็ก จำนวนพนักงานน้อยกว่า 200 คน ได้ทำการแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานในแต่ละโรงงาน จำนวนโรงงานละ 40 ชุด รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 110 ชุด ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาได้แสดงสัดส่วนความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านประชากร เพศ อายุ การศึกษา ภูมิภาคกับการออมในเชิงสถิติโดยใช้ Multiple Regression พบว่า รายได้เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการออมของบุคคล คือ เมื่อผู้ใช้แรงงานมีรายได้เพิ่มขึ้นจะมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และความโน้มเอียงที่จะออมมีมากขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และเพศมีผลต่อการออม นั่นคือ เพศหญิงมีอัตราการออมมากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่มีผลทางสถิติต่อการออม

รดา อุดุลย์วัฒนกุล (2549) ศึกษาปัจจัยกำหนดการออมภาคครัวเรือนและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนในประเทศไทย โดยแบ่งศึกษาเป็น 2 ระดับคือ

- ระดับจุลภาค การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณโดยการเก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยกำหนดการออมเพื่อนำมาวิเคราะห์ดูความสำคัญของปัจจัยที่มีต่อการออมภาคครัวเรือน กรณีศึกษา ชุมชนไม้เรียง อำเภอฉวาง และหมู่บ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช รวม 312 ครัวเรือน แจก

แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในช่วง 1 มิถุนายน 2549 – 31 กรกฎาคม 2549 โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย ค่าร้อยละ การทดสอบไคว์สแควร์ (Chi-Square Test) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ อาชีพ จำนวนสมาชิก จำนวนสมาชิกในภาระพึ่งพิง การศึกษาสูงสุด รายได้ประจำ ค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้มีระดับการออมที่ต่างกัน ส่วนสถานภาพสมรสไม่มีผลต่อระดับการออม

- ระดับมหภาค การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลารายปี เป็นการศึกษเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยข้อมูลด้านระดับการออมของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราเงินเฟ้อ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาแนวโน้มการออมซึ่งเป็นการศึกษาในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 – 2549 รวม 23 ปี จากธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมเศรษฐกิจพาณิชย์ และเอกสารงานวิจัยต่างๆ นำข้อมูลมาสร้างสมการถดถอย (Linear Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary Least Square : OLS) พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศแตกต่างกันโดยเพศชายจะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนมากที่สุด ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุแตกต่างกัน มีปริมาณการออมภาคครัวเรือนที่แตกต่างกันโดยอายุ 51-60 ปี จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนมากที่สุด ครัวเรือนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนที่แตกต่างกันโดย อาชีพทำสวนยาง จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนมากที่สุดเพราะมีรายได้มากที่สุด ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนที่แตกต่างกันโดยครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4-6 คน จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนมากที่สุด เนื่องจากสมาชิกบางคนมีรายได้เป็นของตนเองแล้ว ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในภาระพึ่งพิงแตกต่างกัน จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนที่แตกต่างกันโดยครัวเรือนที่ไม่มีจำนวนสมาชิกในภาระพึ่งพิง จะมีปริมาณการออมภาคครัวเรือนมากที่สุด

ตารางที่ 2.1

สรุปงานศึกษาในอดีตเชิงสถิติพรรณนา

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527-2541	อุสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544)	-อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง กำหนดเงินออมที่แท้จริง -รายได้ที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง -สมมติฐานรายได้ถาวร	เก็บข้อมูลitudinalปี พ.ศ.2527-2541 เป็นเวลา 15 ปี สร้างสมการถดถอยด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด เพื่อนำมาอธิบายและสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดการออม คำนวณการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของปัจจัยที่กำหนดการออม ประมาณค่าความสัมพันธ์ของมูลค่าการออมของครัวเรือนกับมูลค่าของปัจจัยต่างๆ ด้วยวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายโดยเลื่อนไปตามเวลาที่ละปี	ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับมูลค่าการออมของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับการออมของภาคครัวเรือนคือ รายได้เฉลี่ยต่อคน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามคือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่ผ่านมา อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
ปัจจัยที่กำหนดการ ออมส่วนบุคคลใน ประเทศไทย	กมลทิพย์ แซ่หลี่ (2545)	-ทฤษฎีการบริโภค -ทฤษฎีรายได้ถาวร -ทฤษฎีรายได้เปรียบเทียบ -ทฤษฎีสम्मัติฐานวัฏจักรชีวิต	เก็บข้อมูลitudิยภูมิ ปี 2505-2542 เชิงพรรณนาได้ทำการวิเคราะห์การออมใน ประเทศสัดส่วนการออมแต่ละประเภทต่อ ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP) ความสำคัญ รูปแบบ สาเหตุการขาดแคลน และ มาตรการการเพิ่มเงินออม เชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติเพื่อ ทดสอบข้อมูล โดยแบ่งการทดสอบออกเป็น Unit Root Test และวิธี Cointegration	มีความสัมพันธ์เชิงดูดยภาพระยะยาว ระหว่างการออมภาคเอกชนต่อหัวกับการ ออมภาครัฐบาลต่อหัว โดยที่หากการออม ภาครัฐบาลต่อหัวเพิ่มขึ้นจะทำให้การออม ภาคเอกชนต่อหัวลดลง หากรายได้ ประชาชาติต่อหัวและอัตราการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจะทำให้ การออมภาคเอกชนต่อหัวเพิ่มขึ้น
ปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมการออมของ ครัวเรือนไทย	อรนุช เซา์สุวรรณกิจ (2550)	-ทฤษฎีพฤติกรรมการออม -ทฤษฎีการออม-การลงทุน -แนวคิดเกี่ยวกับดอกเบี้ยและ การออม -สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ -สมมติฐานรายได้ เปรียบเทียบ -สมมติฐานรายได้ถาวร	ทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2539-2549 ใช้การ เก็บข้อมูลitudิยภูมิแบบอนุกรมเวลามาพรรณนา ถึงแนวคิด นิยาม โครงสร้าง วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการออม ความสัมพันธ์ระหว่างการ ออมกับระบบเศรษฐกิจ ปัญหาการออมในสังคม ผู้สูงอายุและผลิตภาพการผลิต การส่งเสริมการ ออมในประเทศไทย และแนวทางการแก้ไขใน เรื่องของการระดมเงินออม	รายได้ถาวรของครัวเรือน รายได้ชั่วคราว ของครัวเรือน อัตราผลตอบแทนเงินฝาก ประจำ 12 เดือนโดยเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ กับปริมาณเงินออมในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ขนาดของครัวเรือนโดยเฉลี่ย อัตราเงินเพื่อพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับ ปริมาณเงินออมในทิศทางตรงกันข้าม

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
		-ทฤษฎีเงินเฟ้อ	เชิงปริมาณได้ทำการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักเศรษฐมิติแบบสมการกลุ่ม เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยวัดออกมาเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์	
ความสำคัญและสิ่งจูงใจที่กำหนดการออมโดยสถาบันการเงินต่างๆในประเทศไทย	วิลาวัลย์ มานะรุ่งชัย (2545)	-ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ -ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ -ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร -ทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต -แนวคิดด้านการลงทุน	ใช้ข้อมูลการออมของครัวเรือนที่เป็นการออมในสถาบันการเงินต่างๆ ในช่วงปี 2532-2543 มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา	ประชาชนทั่วไปสนใจการออมในรูปแบบของการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด และรองลงมาจะเป็นการออมในรูปแบบของการออมในสลากออมสิน การทำประกันชีวิต กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวม และกองทุนที่ได้รับการลดหย่อนภาษี ส่วนการออมในบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์จะหมดความสำคัญไปเนื่องจากไม่มีสิ่งจูงใจ

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
พฤติกรรมกรรมการฝากเงิน ของประชาชนกับ ธนาคารพาณิชย์ใน ประเทศไทย 2540- 2547	บัญชา ศิริทิพย์ณ (2549)	-อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง กำหนดการออมที่แท้จริง -รายได้ที่แท้จริงกำหนดการ ออมที่แท้จริง -ทฤษฎีการบริโภคแบบวงจร ชีวิต -ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับ รายได้ถาวร	ใช้ข้อมูลรายไตรมาสปี 2540-2547 เฉพาะส่วนที่ เป็นเงินฝากจากภาคประชาชนหรือภาคครัวเรือน วิเคราะห์เชิงพรรณนา เกี่ยวกับภาพรวมการออม ผ่านสถาบันการเงินในประเทศไทย โครงสร้าง เงินฝากประเภทต่างๆ และพฤติกรรมของตัวแปร ที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักสถิติในการวิเคราะห์ ผลกระทบโดยสมการถดถอยด้วยวิธีกำลังสอง น้อยสุด	ปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินมากที่สุด คือ อัตราส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากประจำ กับเงินฝากออมทรัพย์ รองลงมาได้แก่ สัดส่วนรายได้สุทธิต่อเงินฝากรวม และ อัตราเงินเฟ้อ
พฤติกรรมของผู้ฝาก เงินที่ธนาคารพาณิชย์ ไทย : เปรียบเทียบก่อน และหลังวิกฤตการณ์ ทางการเงิน	นุชนาถ เลิศสุชีเกษม (2545)	-แนวคิด Market Discipline -ความไม่สมมาตรของข้อมูล ข่าวสาร	-โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงิน รายไตรมาสปี 2537-2544 โดยการพรรณนาภาพรวมโครงสร้าง เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และ วิกฤตการณ์ทางการเงินประเทศไทย ปี 2540 -เชิงสถิติ ทดสอบด้วยการใช้สมการถดถอยเชิง เส้นตรงแบบหลายตัวแปร โดยการประมาณค่า แบบกำลังสองน้อยสุดแบบทั่วไป ระหว่างอัตรา การขยายตัวของเงินฝากกับตัวแปรอิสระอื่นๆ โดยใช้โปรแกรม Eviews	ช่วงก่อนวิกฤตการณ์ทางการเงิน ผู้ฝากเงิน ไม่ได้ นำปัจจัยความเสี่ยงมาใช้ในการ ตัดสินใจเลือกธนาคาร แต่ช่วงหลังการเกิด วิกฤตทางการเงินผู้ฝากเงินมีการพิจารณา เลือกสถาบันการเงินจากขนาดและความ มั่นคงของธนาคารมากยิ่งขึ้น

สรุปงานศึกษาในอดีตเชิงสถิติอนุমান

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
วิเคราะห์การออมของ ครัวเรือนในจังหวัด เชียงใหม่	ชารินทร์ ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543)	-สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ -สมมติฐานรายได้ เปรียบเทียบ -สมมติฐานรายได้ถาวร -สมมติฐานวัฏจักรชีวิต	สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกอำเภอของจังหวัด เชียงใหม่ สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนแบ่งเป็น เขตเมืองและเขตชนบท รวมทั้งจังหวัด 434 ครัวเรือน วิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลitudy ภูมิ และเชิงปริมาณโดยวิธีการทางสถิติ ใช้การ สร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน เพื่อพิจารณา ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆในสมการโดยวิธี Stepwise	ในเขตเมืองรายได้และจำนวนผู้พึ่งพิงของ ครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการ ออม ส่วนขนาดของครัวเรือนและระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมี ความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม สำหรับเขตชนบทรายได้และระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการ ออม แต่จำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์ใน ทิศทางตรงกันข้ามกับการออม

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
การออมของผู้ใช้ แรงงานในนิคม อุตสาหกรรมบางปะกง เฟส 2	องอาจ รังสิโรดมโกมล (2543)	-สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ ของเคนส์ -สมมติฐานวัฏจักรชีวิต -สมมติฐานรายได้โดย เปรียบเทียบ	เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามตั้งแต่ มิถุนายน – กันยายน 2542 ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานประจำไม่ รวมผู้บริหาร ทำการแบ่งกลุ่มโรงงานตามขนาด 3 ขนาด คือ โรงงานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ โรงงานขนาดเล็ก การวิเคราะห์เชิงพรรณนาได้ แสดงสัดส่วนความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้าน ประชากร เพศ อายุ การศึกษา ภูมิลำเนากับการ ออม ในเชิงสถิติโดยใช้ Multiple Regression	รายได้เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการ ออมของบุคคล คือ เมื่อผู้ใช้แรงงานมี รายได้เพิ่มขึ้นจะมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นใน อัตราต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และความโน้ม เอียงที่จะออมมีมากขึ้นในอัตราที่สูงกว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้น และเพศมีผลต่อการออม นั่นคือ เพศหญิงมีอัตราการออมมากกว่า เพศชาย ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่มีผลทางสถิติ ต่อการออม
ปัจจัยกำหนดการออม ภาคครัวเรือนและ พฤติกรรมการออมภาค ครัวเรือนในประเทศ	รดา อุดลย์วัฒนกุล (2549)	-ทฤษฎีการออม -ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย -ทฤษฎีอัตราเงินเฟ้อ -ทฤษฎีรายได้ที่แท้จริง	แบ่งศึกษาเป็น 2 ระดับคือ 1.ระดับจุลภาค เก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการออมและปัจจัยกำหนดการออม เพื่อนำมาวิเคราะห์ดูความสำคัญของปัจจัยที่มี ต่อการออมภาคครัวเรือน กรณีศึกษา ชุมชนไม้ เรียง อำเภอฉวาง และหมู่บ้านศิรีวง อำเภอลาน สกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ อาชีพจำนวน สมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในภาวะ พึ่งพิงแตกต่างกัน จะทำให้มีระดับการออม ที่แตกต่างกัน

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ทฤษฎีที่ใช้	วิธีการ	ผลการศึกษา
			<p>2. ระดับมหภาค การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยข้อมูลด้านระดับการออมของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ และอัตราเงินเฟ้อ จะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาแนวโน้มการออมซึ่งเป็นการศึกษาในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 – 2549 รวม 23 ปี</p>	

ตารางที่ 2.2

สรุปผลการศึกษาของปัจจัยกำหนดการออมของงานวิจัยในอดีตที่ได้ทำการศึกษาโดยการออกแบบสอบถาม

ชื่อผู้วิจัย / ปีที่ทำการศึกษา	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้	ค่าใช้จ่าย	สมาชิกในครอบครัว	จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ	อัตราดอกเบี้ย	เงินเพื่อ
อุสาคี แซ่มสุวรรณ (2544)						+	-			-	
กมลทิพย์ แซ่หลี (2545)						+					
อรนุช เซาร์สุวรรณกิจ (2550)						+		-		+	-
บัญชา ศิริทิพย์ณ (2549)						+				+	
ชารินี ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543)				เมือง - ชนบท +		เมือง + ชนบท +		เมือง -	เมือง + ชนบท -		
องอาจ รังสิโรดมโกมล (2543)	+					+					
รดา อดุลย์วัฒนกุล (2549)	+	+		+	+	+		+	+		

ที่มา : จากการสรุปของผู้วิจัย (โดยเครื่องหมาย + แปลว่าปัจจัยนั้นมีความสัมพันธ์กับการออมและการลงทุนทางการเงินในทางบวกและ - แปลว่าปัจจัยนั้นมีความสัมพันธ์กับการออมและการลงทุนทางการเงินในทางลบ)

